

KOKOUSPÖYTÄKIRJA

SIVIILIPALVELUSLAIN MUUTOKSIA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN KOKOUS

Kokousaika: 19.11.2025 klo 12.30–15.00

Kokouspaikka: Aleksanterinkatu 4–10, A113 Kierre / Teams

Läsnäolijat

Puheenjohtaja	Jan Hjelt, työ- ja elinkeinoministeriö – Poissa
Varapuheenjohtaja	Eeva Vahtera, työ- ja elinkeinoministeriö – Paikalla
Sihteeristö	Aino-Inkeri Miestamo, työ- ja elinkeinoministeriö – Paikalla Marke Kuosa, Siviilipalveluskeskus – Paikalla
Työryhmän jäsenet	Tero Jokilehto, liikenne- ja viestintäministeriö – Poissa Jukka Lehtinen, opetus- ja kulttuuriministeriö – Paikalla Merja Hilpinen, opetus- ja kulttuuriministeriö, varajäsen – Paikalla Marikaisa Tiilikainen, puolustusministeriö – Paikalla Anni Pöyry, sisäministeriö – Poissa Salla Paavilainen, sosiaali- ja terveysministeriö – Poissa Timo Kerttula, Turvallisuuskomitean sihteeristö – Poissa Kati Orkola, valtiovarainministeriö – Paikalla Jyri Juslén, ympäristöministeriö – Poissa Andreas Schneider, Huoltovarmuuskeskus – Poissa Mikko Reijonen, Siviilipalveluskeskus – Paikalla

1. Kokouksen avaaminen

Varapuheenjohtaja Eeva Vahtera avasi kokouksen klo 12.30.

2. Edellisten kokousten (30.10.2025 ja 5.11.2025) pöytäkirjojen hyväksyminen

30.10. 2025 kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta. 5.11.2025 pöytäkirjaan pyydettiin korjaamaan, että Mikko Reijonen oli paikalla.

3. Säännösluonnosten tarkastelua

Aino-Inkeri Miestamo esitteli luonnosteltuja säännösmuutoksia. Käytyä keskustelua kirjattiin suoraan säännösluonnosdokumenttiin.

a. 1 luku Yleiset säännökset

Lukua koskevat muutosluonnokset ovat pitkälti sääntelyn selkeyttämiseen pyrkiviä. Pienillä terminologisilla muutoksilla pyritään tekemään selkeämmäksi sitä, mitä siviilipalvelukseen kuuluvaa ajanjaksoa tai henkilöryhmää sääntely kulloinkin koskee. Lisäksi on luonnosteltu muotoiluja, jotka ilmentäisivät siviilipalveluksen kytkentää kokonaisturvallisuuteen.

Keskustelussa todettiin, että luonnostellun 3 §:n 3 momentin toimialaluettelon tulisi olla kattava, jotta siihen sisältyisivät kaikki palveluspaikat. Työryhmän jäseniä pyydettiin varmistamaan oman ministeriönsä osalta, että luettelo on riittävän kattava. Lisäksi keskusteltiin luonnostellusta kirjauksesta, jonka mukaan tavoitteena olisi, että palvelustehtävän tukisivat varautumista ja valmiutta. Tavoitekirjaus nähtiin hyvänä, koska se auttaisi suuntaamaan tehtäviä kohti varautumista ja valmiutta silloinkin, kun palvelustehtäviin sisältyy myös muuta. Liian sitovaan muotoiluun sisältyisi riski, että palvelustehtäviä ei riittäisi kaikille siviilipalvelusta suorittaville. Selkeyttävissä muotosehdotuksissa nähtiin erityisen hyvänä se, ettei termillä 'siviilipalvelus' enää viitattaisi koulutus- ja työpalveluaikaan vaan se tarkoittaisi kaikkia siviilipalvelukseen sisältyviä vaiheita.

b. 2 luku Siviilipalvelusviranomaiset

7 §:ään on luonnosteltu muutosehdotus, jossa siviilipalveluskeskuksena toimivasta viranomaisesta säädettäisiin yksiselitteisemmin. 9 §:n luonnokseen aiemmin sisältynyt ehdotus, että palveluspaikkahakemuksesta olisi käytävä ilmi, miten palveluspaikka kytkeytyy kokonaisturvallisuuden toimintamalliin, on kommenttien perusteella poistettu luonnoksesta.

Keskustelua käytiin 9 §:n kokonaisturvallisuusmaininnan tarpeesta – yhtäältä se ohjaisi palveluspaikkoja pohtimaan rooliaan kokonaisturvallisuuden toimintamallissa, mutta toisaalta olennaisempaa voisi olla se, että palvelustehtävät tukevat varautumista ja valmiutta, ei niinkään palvelusorganisaation kytkös kokonaisturvallisuuteen. Keskustelussa tuotiin esiin myös palveluspaikoille annettavan ohjauksen merkitys siinä, että varautumiseen ja valmiuteen kytkeytyviä tehtäviä löydetäisiin kaikenlaisissa palvelusorganisaatioissa. Koska kokonaisturvallisuuteen liittyvän kytköksen puutteellisuus ei olisi palveluspaikkahakemuksen hylkäysperuste, ei nähty välttämättömäksi kirjata asiaa lakiin. Perusteluihin olisi kuitenkin kirjoitettava, miten ohjauksella ja palveluspaikkojen kanssa tehtävällä yhteistyöllä ohjataan palvelustehtäviä varautumisen ja valmiuden suuntaan.

Keskustelua käytiin myös 9 §:n 2 momenttiin sisältyvästä velvoitteesta pyytää Puolustusvoimien pääesikunnan lausunto uskonnollisten yhdyskuntien ja yksityisoikeudellisten yhteisöjen palveluspaikkahakemuksista. Tiedustellaan pääesikunnan näkemystä menettelyn tarpeellisuudesta ja mahdollisuudesta korvata säännönmukainen lausunnon pyytäminen tarpeeseen perustuvalla lausunnon pyytämällä.

Säännösluonnoksiin ei enää sisälly julkista sektoria koskevaa veloitetta huomioida siviilipalvelus valmiussuunnittelussa, koska tällaisen säännöksen paikka ei ole yksittäisessä sektorilaissa vaan ennemminkin valmiuslaissa, jossa muutenkin säädetään varautumisvelvollisuudesta. Tämä asia on mahdollista nostaa esille valmiuslakiuudistuksesta annettavissa lausunnoissa.

c. 3 luku Siviilipalvelusvelvollisuuden alkaminen ja siviilipalveluspaikan määräytyminen

Luonnosten mukaan vakaumuksentutkinta käynnistettäisiin Puolustusvoimien reservistä siviilipalvelukseen hakeutuvien osalta jo valmiuden kohottamiseen tarkoitetun kertausharjoituksen ajalla. Lisäksi valmiuslain 3 §:n 1-2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa eli sotilaallisten kriisien aikana siviilipalvelus voitaisiin määrätä alkamaan välittömästi, kun voimassa olevan lain mukaan määräys on annettava viimeistään kaksi kuukautta ennen palveluksen alkua. Uuden 16 a §:n luonnosta on muokattu

saatujen kommenttien pohjalta selkeämmin siten, että siviilipalvelusta suorittavia velvollisia voitaisiin tilapäisesti määrätä avuksi myös sellaisille viranomaisille, jotka eivät ole hakeutuneet palveluspaikoiksi.

Keskustelussa tuotiin esiin pohdinta siitä, että 15 §:n 3 momentin sanamuoto ”siviilipalvelusvelvollinen ei saa palvelusaikana olla palveluspaikkaansa työ- tai virkasuhteessa” aiheuttaa hyvinvointialueilla haasteita, kun palveluspaikaksi tulkitaan koko hyvinvointialue. Hyvinvointialueen yhteen toimintayksikköön työ- tai virkasuhteessa oleva henkilö ei voi suorittaa työpalvelua koko hyvinvointialueen missään muussa toimintayksikössä edes toisella toimialalla vaan hänen on hakeuduttava joko toiselle hyvinvointialueelle tai muihin kuin hyvinvointialueen tehtäviin. Lisäksi sopimuspaikantalaisille ei voi maksaa tehtävistä korvausta, jos he suorittavat työpalvelua hyvinvointialueella. Näissä tapauksissa säännös vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta ja jatkovalmistelussa selvitetään vaihtoehtoja joko tarkentaa sääntelyä tai tulkita voimassa olevaa säännöstä toisin.

d. 8 luku Täydennyspalvelus

Luonnoksissa on pyritty selkeyttämään sääntelyä mm. määrittelemällä termi täydennyspalvelusvelvollinen sekä korvaamalla termi ’täydennyspalveluksesta vapauttaminen’ asevelvollisuuslaissa käytetyllä termillä ’palveluksen ajankohdan muutos’. Lisäksi täydennyspalveluksen sisällöksi ehdotetaan koulutuksen ja käytännön harjoitusten lisäksi myös työpalvelua, millä olisi merkitystä erityisesti toimeenpantaessa täydennyspalvelusta poikkeusoloissa. Ehdotettavan kaikkia siviilivarannossa olevia koskevan kertauspalveluksen vuoksi täydennyspalveluksen maksimikesto on luonnoksessa lyhennetty.

Keskustelussa todettiin, että eri palvelusvaiheiden keston voidaan ottaa kantaa, kun kokonaisuus on selvillä. Lisäksi keskusteltiin siitä, onko hyvin lyhyeen, kertaluonteiseen palvelustyyppiin tarvetta kuluu edes teoreettista mahdollisuutta lomiin – palveluksen ajankohtaa on mahdollista muuttaa tarvittaessa.

e. Uusi 8 a luku Kertauspalvelus sekä uusi rangaistussäännös 73 a §

Kyseessä olisi kokonaan uusi palvelustyyppi, jota koskevat säännösluonnokset peilaavat täydennyspalvelusta ja Puolustusvoimien kertausharjoitusta koskevia säännöksiä. Kertauspalveluksen järjestämistä ei käynnistettäisi välittömästi lain voimaan tullessa, vaan palvelustyyppi varattaisiin lähinnä tilanteisiin, joissa Puolustusvoimat on jo kohottanut valmiutta ja kriisin luonne on jo tiedossa, jolloin palveluksen sisältö ja laajuus voidaan suunnitella käsillä olevaan kriisiin liittyvien tarpeiden mukaan. Säännökset kuitenkin mahdollistaisivat jatkuvasti pyörivän kertauspalvelusmallin, jos toimeenpanon resurssit sellaisen mahdollistaisivat ja tarvetta ilmenisi. Myös rangaistussäännösluonnos on samankaltainen täydennyspalvelusta ja Puolustusvoimien kertausharjoitusta koskevan rangaistussäännöksen kanssa.

f. 9 luku Siviili- ja lisävarannon palvelus poikkeusoloissa + rangaistussäännökset 76–77 §

Poikkeusolojen palvelustyyppejä koskevia säännösluonnoksia on muokattu saatujen kommenttien perusteella. Luonnoksiin on muun muassa lisätty ajatus työ- ja elinkeinoministeriön ja Siviilipalveluskeskuksen yhteistyöstä poikkeusolojen palvelustehtävien priorisoinnissa.

Keskustelussa todettiin tarve tarkentaa säännöksiä edelleen siten, ettei suljettaisi pois mitään poikkeusolojen hallinnan, esimerkiksi väestönsuojelun, kannalta olennaisia avustavia tehtäviä, joissa esimerkiksi seurakunnilla ja järjestöillä voi olla merkitystä.

4. Muut asiat, mm. seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään 3.12.2025 ja silloin käsitellään lain loput luvut.

Sitä seuraavaan kokoukseen 16.12.2025 saapuvat kuultaviksi Aseistakieltäytyjäliitto ja Varusmiesliitto.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.30.